

ГОД ЗАСНАВАННЯ 1902

Выходзіць з 1990

Галоўны рэдактар
Ігар ГЕРМЯНЧУК
Заснавальнік Павел ЖУК
Выдавец
«Газета СВАБОДА», Ltd.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220088, Менск,
вул. Ганцаўская, 56

Амон затрымаў дэлегацыю «Невядомых»

9 траўня на пляшч Парэнтэ ў Менску амон спыніў дэлегацыю Беларускага Народнага Фронту (гладзіце здымак унізе), якая кіравалася да помніка, каб ушановаць вялікае палеглых у змаганні з фашызмам.

Людзі на пляшч чулі, як афіцэр міліцыі перадаў па радыё, што «подошла група неіаветных людзей у колькасці прыблізна 50 чалавек». Сярод тых «невядомых» былі Васіль Быкаў, Зянон Пазыняк...

Толькі пасля таго, як з пляшч зехаў М.Грыб, В.Кебін і кампанія, дэлегацыя БНФ прарушыла да помніка.

ПАВЕТ

«Мама, а чыі это флаги?»

На 9 траўня ў Горадні калі вечнага агню адбыўся святоточны мітынг.

Вотарыяны сталі пад чырвонымі і БССР-скімі сцягамі, праігнаравалі дзяржаўныя Прадстаўніцтва пра СРСР ужо ніхто не згадваў, а гаварылі пра сваю краіну — пра Беларусь. Цікава было пачуць як хлопчыкі гадзішкі, убачыўшы незнаёмыя сцягі, спыталі у маці: «Мама, а чыі это флаги?»

ПА.А.

Рэктар Капуцкі
зрабіў сюрпрыз
нямецкім
студэнтам

стар. 2

Нават на
радзіме Кебіча
падпісваюцца
за Пазыняка

стар. 4

Які аўтамабіль
больш
небяспечны

стар. 6

Васіль БЫКАЎ: „Перамогу над фашызмам імкнуцца прыватызаваць“

Адрэзку ж, як скончылася другая сусветная вайна, Сталін у вайсковым прыказе даў ацэнку вялікай перамогі. Тады ён забыўся ўжо на сваю недаўную разгубленасць, на вялікі сумуны ў вартасці Чырвонай арміі, што дружна бегла на ўсход, як тады па ўсіх швах трапіла савецкая ўлада; змоўнуў, ня стаў абгрунтоўваць сваё нечаканае зварот да фундаментальных ідэяў расейскага нацыяналізму; афіцэрскіх званяў, затытых лагоўна, лікавідаў т.з.в. інстытута латынкісараў, звароту дваранска-імпэрскай славы. Суворавы-Кутузава. Крайнюю перамогу над нямецкім фашызмам ён прылічыў выключна мудрасці ВКП(б), правільнасці савецкай вайсковай навуцы, адданасці сацыялістычнаму лідэру. На імя нідэрландскага франтавога было дэдукавана спадчына тая. Але яны спыталі і маўчалі: высновы правядора народаў былі вышэй за вайну, за ісціну, — выйшлі за жыццё.

Нешта падобнае адбывалася і зараз, напрыканцы XX стагоддзя, у здавалася б, зусім новых грамадзка-палітычных умовах. Перамогу над фашызмам імкнуцца прыватызаваць з гэтага ж поспехам, як прыватызаваць ужо астатняе. Народу ж пранімаўся змыска, спрашчанае дэмагогія з колішняга «Благодатнага апітатарна», заданая якой (па сложах Сяпкінавіча) — перахвалюць, «як рускі Іван бег на вайну, каб хутчэй гадзіць жыццё за радзіму, і як цішка было генералам вадзіць палым на вяршыню». Зноў найбольшым аргументам перамогі становіцца камісары і паліторганы, пра гэтых якіх звычайна пішуць, што яны «прайшлі вайну ад званка да званка і выраслі ў званні ад радавога да «капітана». Так, міль магчымае вырастаць у званнічч і атабарыцца на «любых пасадках» пасля вайны. Але ці ня вярта

кошч бы ў дзень Перамогі ўспамінаў, хто заставіў бранных маляч, пуста раскіданых ад Волгі да Эльбы, і ліку якіх дагэтуль нема ні ў статystыцы, ні ў гістарыяграфіі? А іхны ўшалеўны раўеснік дажываў свой век у ганечы і паненны, нераска ладзіліся права па-падозру ўшановаць памяць аднапалчанай. Гэта гавябля, калі на юным шчыку да магілы вырастае ланцужат кривавыхых наладаў амоніаў, як гэта было сёлетэ ў Менску. За плячэма амону, вядома ж, уладарыня перавінікі абстаралі сталінскія «слова», што і дагэтуль імкнуцца жыць на ённыя храдыты. Завешаў, у вайсковых адносінах Беларусь ужо меней робіцца эўрапейскай краінай і ўсё болей спазнае да вобразу лацінаамерыканскага дэзавінага стварэння.

Тое, што прынята называць Вялікай Айчыннай вайной, на справе было часткай (нашае часткай) вялікай і святой барадбы сусветнай хрысціянскай супольнасці супраць скардэнаванага звыроджэння. У гэтай барадбе ўдзельнічалі дзясці наваў і палітычны партыі, як ніколі згуртаваных вясол аднаінш ідзі — свабоды і непадарабасці. Самы жлохны на той час вораг быў перамаканы, але заставіў другі, на меней жлохны, які шчынная скарыстатэ дурны момант ушчыска на той перамозе. Ён і да сёння спрабуе тое, заставіў, у падпарадкаваным здароум, ідзіна збанкрутаваны, матар'ялы абналічы, з вышыванні, абкружаны ікліны, але поўны ранейшай раздурасці ня вышыванні, з тым ікла-абломкаў сваю ахвару. Ахвару гэта — свабода чалавечства, якое па-ранейшаму ведае адно: усе трымаў і ня памятаў сваю кривду.

Васіль БЫКАЎ

11 траўня 1994 г.

Мы атынемся на дне толькі ў 1996 годзе

Такі прэгноз дае польскі даследчы інстытут PlanEcon

1993 год быў чацвёртым годам эканамічнага спадаў у разьбіце былога СССР. Аднак спад запланаваны: уперыяд падзенне ВВП было менш за прэв'юізавае лінію. Калі ў 1992 г. ВВП эўрапейскай часткі былога Савецкага Саюзу змянялася на 18%, дык у 1993 г. яго падзенне адзначылася ў 12%.

Згодна з прэв'юізацыяй, спад ён змяняўся ішо на 6%, а ў 1995 — на 2%.

Рынкавыя рэформы найбольш зайшлі ў беларускіх краінах, асабліва ў Эстоніі дэ Латвіі, прычым Лівонія іш не сустопе ў кудзе прыватызавалі. Наступныя рэформы, асабліва абмежаванне супрацоўніцтва з Расіяй, прывялі да эканамічнай дэпрэсіі ў Лівоніі (58%), Латвіі (45%) і Эстоніі (39%).

Але беларускія краіны ўжо мінулі дню дэпрэсіі. Эканамічны уздым расцэнаўся ў Эстоніі ў II палове 1993 г., а ў Латвіі да Лівоніі прыкметы гаспадарскага пераходу зьявіліся ў канцы мінулага году. Падобныя прэгнозы PlanEcon, у 1994-96 гг. сарадэнадавы прырост ВВП складзе ад 4% ў Лівоніі да 6% ў Эстоніі.

Памяркованы эканамічныя рэформы прыводзіць у Маскве. Гэтая краіна дэманструе наймаісьнейшы ў разьбіце супраць гаспадарскай крзісе. Спелата там прадбачаць падзенне ВВП на 4%, а яго рост павінен аднавіцца ў 1995 або 1996 г.

Сярод краінаў СНД рынкавыя рэформы зайшлі найбольш у Расію, асабліва ў галіне прыватызаваньня і лібэралізацыі нутранага рынку.

Аварыя скажа праўду

Ніхто не скажа, што выбарае падарожны небяспечныя аўтамабілі. Толькі даражніцы забаранілі могуць высветліць праўду.

Лічыў мадэль найбольш дасягальных нас падчас аварыі? Прачытайце за ўсё выкарыстоўваюча матад ацэнь «safety-test» г.зн. спробаванне сутыкненьня. Аўтамабіль разганяюць у праспекце, проста на мур, спецыяльнае бар'ера або іншую машыну. Замест нахалства ў сабейне сядзяць манэкены. Манэкэн і машыну налішчваюць чуйнікамі, якія рэгіструюць усе, хто сробірагана забараніла. Але гэта лабараторныя матад, які дапамагае спрыяць канструктарскага распрацоўкі інжынераў. У жыццёвых выпадках.

Найбольшіх сабоек матад ацэнь бяспечна машынаў — выкарыстанне спародных забараніняў. Влікі дасягдд тут мае шэрадак страхавых кампанія Folkstam. З 1969 г. яна зьбірае зьвесткі пра аўтамабілі, і вярня налішчваюцца ў сваёй краіне налішчваюць больш за мільян аналізаў. На іх падставе кампанія распрацоўвае рэпартыг бяспечнасьці аўтамабілі.

Гэтыя класіфікацыя дачынаць толькі «натуральна» бяспечнасьці машынаў, г.зн. разьнік атрымання розных рэанімаў — ад незначных да фатальных. На падставе аналізу ўсё забараніняў вытэчае сарадкі паказьнік бяспечнасьці ўсёх мадэляў машынаў, якія ішчым падзення на іх больш або менш бяспечнасьці паравунальна з сарадкім значэньнем. Класіфікацыя публікуюць раз на два гады. Табліца, прыведзёная вачэй уварэ, — гэта апошні рэпартыг за 1990—91 гг.

Рэпартыг Folkstam у павароўска, што влічкі аўтамабілі бяспечнасьці па неважкіх. Пра гэта сьведчыць і канкрэтная дасядэнасьці мадэляў рэанімаў галіны, прадстаі і нст. Чым большы і прастороньня машына, тым меншая бяспечнасьць. Тое, што аўтамабілі Volvo і Saab лічыць бяспечнымі, — гэта дасягдд на той ішчэй канструкцыі, яе таксама і панару.

Дасядэнаваньні Folkstam сьведчыць, што некаторыя вытворцы дасягнулі влічкіх пасьпяху ў галіне бяспечнасьці. Асабліва кідаецца ў вочы ставае паліпавішчэ бяспечнасьці ў мадэлях Mazda 323 і Toyota Corolla: кожны новы бяспечнасьці гэтых аўтамабілі на 20% бяспечнасьцішад ад папярэдняга. З паравунаўняў выдзіла, што бальшыня вытворцаў працуе над павышэньнем бяспечнасьці і зьвязанай мадэляў новага выпуску больш бяспечнасьцішад стару.

Натуральна, з 1990 г. на рынку зьявіліся новыя пакаленьні забараніняў у табліцы машынаў. Але гэта рэпартыг ўсё ж дэманструе вачэй аўтамабілі бяспечнасьці аўтамабілі, бо паказвае, як дэпытэна бяспечнасьці ставіцца вытворцы.

Аднак нестале комплекснай палітыкі рэформы і паступу ў мадэразацыянаўнаў стабілізацыі. Дню дэпрэсіі расцэнаў эканамікі прадбачаюць у 1995 г., але ўжо ў 1993 г. зьявіліся таўдэнаўныя росту ў некаторых галінах вытворчасці і поспу, а таксама ў экспарте ў краіны «далёкага замежжя».

На Украіне і ў Беларусі разьвіваўся эканамічны крзіс да 1992 г. больш лэвонаўна, чым у ішчэй краінах Усходняй Эўропы. Становіцца пагаршаўся ў 1993 г., а на 1994 г. прэв'юізаваць гаспадары спад кідэ на 10%. Дню забараніць дэпрэсію на Украіне і ў Беларусі прадбачаюць толькі ў 1996 г.

На Украіне рэформатарскія захады халічаны і мадэразацыянаў, тычымаюся іх у Беларусі ўсупроць ажно не прычымна ішчэй-небудзь павольна рэформатарскія рашэньні. Аднак гаспадарчы таўдэнаўны сьведчыць пра тое, што сітуацыя тут выкіда з-пад кантролю.

Падобнае замежнага друку падрыхтаваў Віктар ЛУК'ЯНІЎ

Францускае кіно вяртаецца

Не на жарты скажыць з Галівудам францускі кінематограф і, вядома, павольна пачынае вяртацца пазыцыі ў францускага глядзця. Іа старана Нацыянальнаы цэнтар кінематографіі, лэста кардын францускі рэжысэраў папалізацыі 40,6 міль. чалавек, што зьмяя, на ішчэй-ніжэйшай больш, чым у 1991 годзе. Як лічыць, аскэпты, поўны уздым стаў мадэчы дэжэкучы зьяўленьне ў апошнія месьцы такіх выдатных сужак, як «Кідэафіл» з Кэтрэн Данэў ў галівуды ролі, «Кідэафіл», «Зэбэра», «Кідэафіл», які зьбіраўся зьбіраць поўныя запі.

Што да амэрыканскай прадукцыі, то хіця францускі, як і раней, глядзця, не чапшыся за афіцыйныя стужкі (57,8 міль. глядзюў), адставаанне ўжо не таксама ўзрахавана.

«Кінатоўдэнь Мэкска»

Колькі там зарабляюць

Плата за гадзіну працы ў прамысловасці ў 1993 г.

Зах. Нямеччына	24.90 USD
Японія	17.00 USD
ЗША	16.00 USD
Пдн. Карэя	4.90 USD
Мэксыка	2.40 USD
Тайвань	1.00 USD

«Імя ў летанісе»

32-гадовы Вітаўт Чаротка вядомы чытацкай публіцы як празаік, аўтар гістарычнага рамана «Храм без Бога» (1992). Апошнія п'яць гадоў у часопісах «Крыніца» і «Спадчына» ён друкаваў нарысы паступаў дэжэкучы нашай мінулычын: Грыбавася, Сянтэагася Трусюскага, Уласова Чарэдэна, Глеба Мэкскага, Вішня, Гарымена, Альгэра, Кінстута, Вітаўта, Сьвідрыгілаў да ішчэй. Наастань пад адной волідацы, яны склааў дэжэкучы кнігу «Імя ў летанісе», якую выдана «Полісмі» 30-тысячным накладам.

Выдэньне названа навукова-напавунаўнаў, і гэта спадна. Кожны разьдэнаў-нарыс заснаваны на дэжэкучы друкаваных крыніцах, а да прыкладу, біяграфічны партрэт князя Вітаўта Вялікага падмаваўся некалькім сотням спадчык: 97 фотадэжэкучы Б.Сімоў, а таксама мадэчы, выкарыстаны мастаком А.Александрэнам, склааі 6 гонар лівонію аўраўскаму выдэньне.

Праўда, у тэксце сям-там пракідаюцца стільныя збоі, накіпалі «захапаны ў палон», ну месьцы ішчэй адной жонкі», што не давае спадна нэаўнаўнаў маістэру гара. Зрэшты, уважэчы на вяртэны памер фэлітну (была за палітычныя стэрэотып) і лінізюры характар кнігі (Вітаўт Чаротка рэспіраў працу над ёй кідэ да выхду ў світ «Старавынаў» Міколы Ермакова), гэта напавунаў можна даваць.

Пажаддд мадэчу літэратура-прафэсіонаў (ён забарэе влічэны персон) пазавідаць надобных аргараў у наступнай кнізе «Шляхы Вялікага Кінста», над ёсці Вітаўт праўду шпэр. Такія кніжкі вярняць сьбінных гаспадароў беларускай зямлі, як напавунаў лібкі і бараніа, свае бакаўнаўнаў і свой народ, зарада ішчэй напавунаў габяньна бншо адступіла, а сьветлае імя застанэца ў летанісе краіны напавунаў.

ЯНУШ

Малыя аўтамабілі да 950 кг	Малыя аўтамабілі 951–1050 кг	Сярэднія аўтамабілі 1051–1251 кг	Цяжкія аўтамабілі больш за 1250 кг
Fiat 127 Nissan Micra 1 Opel Kadett 1974-79 Renault 5, 1985-91 VW Polo 1973-86	Nissan Cherry Saab 96 Toyota Corolla KE 70 VW typ 1, 1971-75	Audi 80, 1979-86 BMW ser 3, 1982-90 Mazda 626, 1979-82 VW Passat 1973-80	Citroën CX Ford Taurus 1975-82 Mercedes Benz 190 Opel Ascona 1975-81 Peugeot 305
Ford Fiesta 1976-89	Ford Escort 1981-90 Mazda 323, 1981-85 Opel Kadett 1980-84 Opel Kadett 1985-91 Toyota Corolla 1983-87 VW Golf/Jetta 1975-83 VW Golf/Jetta 1984-91	Citroën BX Ford Taurus 1975-82 Mercedes Benz 190 Opel Ascona 1975-81 Peugeot 305	BMW ser 5, 1980-88 Peugeot 505
Fiat Ritmo/Regata Mazda 323, 1986-90 Toyota Corolla 1989-92	Audi 80/90 1987-92 Ford Sierra Mazda 626, 1983-87 Mazda 626, 1988-91 Opel Ascona 1982-88 Volvo 340/360 VW Passat 1981-88	Audi 100, 1977-91 Citroën CX Ford Granada Opel Rekord 1978-86 Saab 900 Saab 900 Volvo 140 Volvo 240 Toyota Camry 1987-91	Ford Scorpio Mercedes Benz 200-300, 1976-85 Saab 900 Saab 700

Аўтамабілі, на 40% менш бяспечнасьці за сярэдні

Аўтамабілі, на 20% больш бяспечнасьці за сярэдні

Аўтамабілі, на 20% менш бяспечнасьці за сярэдні

Аўтамабілі, на 40% больш бяспечнасьці за сярэдні

Сярэдні аўтамабіль

Крыніца: Folkstam

